

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:

Van een tot zes regels f. 1.00.
Voor elke regel meer 0.15.
Behalve de 25ste regelgeld.

MAANDAG 3 OCTOBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:

JOH. NOMAN en ZON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.

Jan Hendrikstraat, n. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden
Voor de overige steden des Rijks

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië.

VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen,
per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het
abonnement f 60, Ned. Cour.

BERIGT.

De Uitgevers vestigen de aandacht van den handel in het algemeen en van de lezers dezer Courant in het bijzonder op de rubriek „*Advertentien*“ die nu geopend.

Overal in ons vaderland in aanzienlijk getale verspreid, beloven Advertentien, in deze Courant tegen zeer billijken prijs geplaatst, de aandacht der lezers, naar wie te onder de oogen kunnen de vruchten, welke men van Advertentien verwacht.

Berigten van huwelijks en overlijden worden door de uitgeverij gratis, in DE INDIËR opgenomen.
JOH. NOMAN EN ZON.

De *Beho. Universel* heeft gisteren, op voortreffelijke wijze, het vraagstuk betrekkelijk onze verhouding tot Frankrijk en België besproken. Wij meenen van dat artikel een vertaling aan onze lezers te moeten aanbieden:

„Twee feiten, die bijna gelijktijdig door de dagbladen worden verspreid, laten niet na zekeren indruk te verwekken; het verkeer namelijk van het grootkruis van den Nederlandschen Leeuw aan den heer DROUIN DE LUYTS, minister van Buitenlandsche Zaken van Frankrijk en de aankomst te 's Gravenhage van den heer baron GERICKE, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister der Nederlanden te Brussel, juist op het oogenblik, waarop België de verjaring zijner onafhankelijkheid viert. In dit feit blijven sommige personen eene soort van stilzwijgend protest zien tegen de September-feesten, en mag men de geruchten gelooven, dan beschouwt men te Brussel de afwezigheid van den heer GERICKE als het gevolg van eene verkooftusschen de Nederlanden en België ontstaan.

„Hoewel het vertrek van onzen gezant te gelijk heeft plaats gehad, met de feesten, die gewoonlijk in de maand September te Brussel worden gehouden, is het echter opmerkelijk, dat de Troonrede bij de opening van de zitting der Staten-Generaal verzekert, dat ons Gouvernement steeds de meest vriendschappelijke betrekkingen met de buitenlandsche mogendheden onderhoudt. Deze verzekering schijnt de verspreide geruchten te logenstraffen, die men in ons vaderland algemeen geloof te hebben, dat de heer DROUIN DE LUYTS, minister van Buitenlandsche Zaken van Frankrijk, kwam versterken, om de verhouding tusschen ons vaderland en de heeren GERICKE van de September-feesten, tevens de betekenissen te geven.

„Niet zonder verwondering, vraagt men zich de redenen, die tot de benoeming van den heer DROUIN DE LUYTS tot lidder Grootkruis van de orde van den Nederlandschen Leeuw kunnen geleid hebben. Men zoekt te vergeefs naar den titel, waarop deze onderscheiding gegrond is; men vindt er geen, of het meest zijn de meer dan gewone sympathie, die ons Gouvernement voor het absolute Gouvernement gevoelt, dat thans in Frankrijk op den troon verheven is. Indien dus ons ministerie zich meer en meer bij Frankrijk aansluit, indien het een lid van ons Gouvernement decreert, dat in zijn officieel orgaan toespelingen, kwetsend voor onze nationale eigenliefs, laat drukken en in zijne officieuse bladen hevige aanvallen tegen de onafhankelijkheid van België doet, dan zou het niet zoo verwonderlijk meer zijn, dat deze onderscheiding tot Frankrijk ten gevolge had, van de verjaring van België.

„Men kan niet tot de geschiedenis der laatste jaren terugkeerende; om te bewijzen, dat de natie nu is toen men haar alle die schone droombeelden voorspiegelde, wijzen wij op al hetgeen wij daaromtrekt reeds vroeger hebben uiteenzet, en waarvan de herhaling als onnoodig voorkomt. — Het komt in korte woorden hierop neder: — *geene enkele* dier belofte is vervuld. Men kan zulks het Ministerie THORBECKE niet ten laste leggen, dat geen programma gaf, maar slechts deed wachten op zijne einden, zoodat zelfs op dat Ministerie niet toepasselijk kan zijn, wat het dagblad later verklaart: *de verspreiding dier belofte stond niet in ieder opzigt in zijne magt.* Men heeft getracht den luister der koninklijke kroon achter den persoon des ministers te bergen, en de natie die als het ware uit het oog is, door de afwezigheid van den heer GERICKE te laten zien, dat de troonrede door een bekend lid der Eerste Kamer worden geschreven, lezen wij de volgende zinsnede:

eischen. Elk prerogatief, dat België onder den druk van een Fransch leger zou verliezen, zou in Nederland eveneens door een natuurlijke terugslag bedreigd worden. België moet zijne onafhankelijkheid onschendbaar kunnen behouden; het moet des noodt de wereld de eischen kunnen waarmaken, die met zijne eene eeuw België te draagden, en die met allen voor zich zelf verrigten, het zal dit ook voortaan en voort alle kleine natiën doen. Daaruit vloeit voor ons de zedelijke verplichting voort, om België niet alleen te laten staan, het met al onze krachten te ondersteunen, om ons innig daarmede te verbinden, ten einde in het gegeven oogenblik gezamenlijk den strijd te voeren van de constitutionele vrijheid tegen het absolutisme, dat thans op nieuw zijn ijzeren arm over een zoo aanzienlijk deel van Europa uitstrekt.

„Bij het aandachtig nagaan van den loop der staatkundige gebeurtenissen zal men bespeuren, dat een in het tegenwoordig tijdperk overheerschend verschijnsel bestaat in dien strijd tusschen den geest van vrijheid en het absolutisme, een strijd, die in stilte en langzamerhand wordt gevoerd, maar die ten slotte onder een of ander voorwendsel zal uitbreken. Thans wordt de kerk gevuld, zonder dat men daaraan schijnt te denken; plotseling zal er een enkele droppel meer in vallen en de kerk zal overloopen tot verbazing van hen, die zich eenvoudig met de feiten vergenoegen, zonder tot den oorsprong op te klimmen. Dragen wij er dus niet onwillekeurig toe bij, om het absolutisme in zijn arbeid van verzweiging aan te zetten; wachten wij ons, om het oogenblik te verhaasten, waarop het zal trachten het laatste spoor van staatkundige vrijheid uit te wisschen. Denken wij veeleer, terwijl het nog tijd is, aan die bondgenootschappen, welke ons in staat zullen stellen, om tegen zijne overweldingen een sterken slagboom op te werpen.

Het *Dagblad van Leyden* levert voortdurend beschouwingen over *„Onze tegenwoordige toestand.*”

In N. 48 verdedigt de Redactie zich tegen de beschuldiging van *„ver op die te zijn om eene verandering der Grondwet in zoogenaamden reactionnairen zin te bewerken.*”

„Bij al het gebrekkige, dat de Grondwet aankleeft, is zij het niet die bepaalde belemmeringen daarstelt om ons vaderland, overeenkomstig de eigenaardigheden van ons volkskarakter en onze historische herinneringen, te regeren; — wij haken naar geene Grondwets-herziening, tenzij het mogt blijken dat de behoeften des lands zulks dringend mogten eischen; — maar daarvan is tot nog toe geen sprake.

De constitutionele partij kan met deze verklaring gevat zijn. De opgewondenheid der April-beweging maakt plaats voor bedaard overleg.

De *Nederlander* zal niet toestemmen, dat de onderwinding der laatste dagen heeft plaats, dat de bepalingen der Grondwet, met onpartijdig verklaard, niet verhinderen paal en perk te stellen aan willekeur, overmoed en onregmatige handelingen, zoo men het oog heeft op de wet, regelende het toezigt op de kerkgenootschappen.

De *Nederlander* beaamt zeker niet wat aan het vorig Ministerie wordt ten laste gelegd: „Men heeft in de voor de Natie zoo teedere aangelegenheid van het lager onderwijs, waarvan voor een groot deel de toezicht van ons vaderland afhankelijk is, alles verwaand, en met de grootste moedwilligheid de verloopende omstandigheden daarmede doelt op de verlegging van het toezigt van bijzondere scholen der eerste klasse.

Maar daarin is het *Dagblad van Leyden* met de anti-revolutionnaire partij homogeen, om het afgetreden Ministerie hoogst ligtvaardig te beschuldigen; als het schrijft:

„En nu tot de geschiedenis der laatste jaren terugkeerende; om te bewijzen, dat de natie nu is toen men haar alle die schone droombeelden voorspiegelde, wijzen wij op al hetgeen wij daaromtrekt reeds vroeger hebben uiteenzet, en waarvan de herhaling als onnoodig voorkomt. — Het komt in korte woorden hierop neder: — *geene enkele* dier belofte is vervuld. Men kan zulks het Ministerie THORBECKE niet ten laste leggen, dat geen programma gaf, maar slechts deed wachten op zijne einden, zoodat zelfs op dat Ministerie niet toepasselijk kan zijn, wat het dagblad later verklaart: *de verspreiding dier belofte stond niet in ieder opzigt in zijne magt.*”

„Men heeft getracht den luister der koninklijke kroon achter den persoon des ministers te bergen, en de natie die als het ware uit het oog is, door de afwezigheid van den heer GERICKE te laten zien, dat de troonrede door een bekend lid der Eerste Kamer worden geschreven, lezen wij de volgende zinsnede:

Onder het Ministerie THORBECKE is nimmer misbruik gemaakt van den naam en den persoon des Konings, om eigene verantwoordelijkheid te ontgaan; — intusschen trachtte men den luister der koninklijke kroon te verhoogen door de benoeming van ministers, waardoor een vreesdand geboren werd, als bij de laatste troonrede aan de Volksvertegenwoordiging is opgelegd. — Eene krachtige en eerlijke regering geeft den meesten luister aan de Koninklijke Kroon.

„Men heeft onze gewesten en gemeenten van alle vrijheid beroofd.”

Eene onbestemde en onbewijsbare beschuldiging, die door de practijk wordt gelogenstraft.

„Men heeft instellingen van kunsten en wetenschappen opgeheven, of daaraan de middelen onthouden, om zich uit te breiden en in hare behoeften te voorzien.”

De opheffing eener onvruchtbare instelling uit een revolutionair tijdperk, kan niet tot bevreemding van de Maatschappij voor praktische nijverheid geef het voorbeeld, dat particuliere instellingen van kunsten en wetenschappen geene ondersteuning uit de Staatskas in Nederland behoeven.

In het *Tielsch Weekblad*, waarvan men wil, dat de hoofdartikelen door een bekend lid der Eerste Kamer worden geschreven, lezen wij de volgende zinsnede:

„Wij behooren onder diegenen, die zouden hebben gewenscht, dat de Troonrede geen gewag had gemaakt van die behoeften aan meerdere geosofendheid bij ons leger; omdat de kwaadwilligheid brengen met het genoegen, dat de Koning heeft gemaakt in het Kamp te Zeist.”

Van de kwaadwilligheid, waarop hier wordt geloofd, is tot dusver geen enkel woord vermeld. Is hier het spreekwoord niet toepasselijk: *„Mitszout en daze eemend qu'an independent zinn?”*

Wij lezen in de *Nederlander*:

„Het bevreemdt ons, vooral van den Minister van Buitenlandsche Zaken, dat hem de bedoeling der door den heer BOSCHA voorgestelde en met 26 tegen 18 stemmen aangenomene wijziging onbekant is.

„Voorzigtig dan niet, dat de Troonrede, met haar vernedering van het materiele, door de vrienden van het vorig Ministerie zou worden geëxploiteerd, om er lof uit op te delven?”

„Zag hij dan niet dat het amendement, door vermelding van de verstandelijke en zedelijke ontwikkeling der Natie, juist eene vingerwijzing was naar de donkere zijde van het vorige Bewind?”

Wanneer men deze zinsnede leest, men zou komen tot het geloof, dat de Troonrede door het vorig Bewind was opgesteld.

De Minister van Buitenlandsche Zaken heeft met onze meening te regt, dat de vingerwijzing naar de donkere zijde van het vorig Bewind eigenlijk was een vingerwijzing naar de donkere zijde van het thans regeerende Bewind.

„omdat het antwoord gerigt was op de Troonrede van het tegenwoordig Bewind, waarin van de verstandelijke en zedelijke ontwikkeling der Natie vrijwillig was gesproken.”

Nederlanderachtigheden.

De *Nederlander* (N. 996) acht het noodig, tolken wederom te wijzen op de oorzaak, het karakter en de bedoeling van het nationaal protest.

Wij hebben meer dan een pensionaris gevraagd de oorzaak, het karakter en de bedoeling van de diende adressen en verkregen tot antwoord:

oorzaak: de inhoud der Pausselijke bul van 1840 karakter: kerkelijk protestantsch bedoeling: wering der bisschoppelijke invloed maar geen protest.

„Men heeft getracht den luister der koninklijke kroon achter den persoon des ministers te bergen, en de natie die als het ware uit het oog is, door de afwezigheid van den heer GERICKE te laten zien, dat de troonrede door een bekend lid der Eerste Kamer worden geschreven, lezen wij de volgende zinsnede:

tegen eene Pausselijke greep in het *Nederlandsche Staatsrecht*.
Het onophoudelijk vijandig is belagert, om het te eer in het oog springt;
dat men niet verkreeg, dat men verkreeg, wat men overtoopt geestelijke gevolgen hebben, en dat alles een zoon van de *antirevolutionaire partij*.

De *Nederlander* zegt in N°. 997:
„Waken wij het Ministerie ondersteunen, dan behooren wij, in de hoofdtrekken, te weten welke politieke rigting door het Ministerie gevolgd wordt.“
En het ministerieel programma van 26 April, dat door de *Nederlander* hoogelijk geroemd werd?
Het Ministerie wil daarover liefst niet discussiëren: in de buitengewone zitting; bij de adressen van antwoord.
De *Grondwet* heeft daarmede vrede; — zij wacht slechts op de daden.
Niet een iegelijk die roept: *Nederland en Oranje!* maar die doet, wat Nederland tot heil en Oranje tot eer strekken kan, is een oprecht *Nederlander*.
Zulk eene politieke rigting moet zich spoedig openbaren.
Het Ministerie THORBECKE was het: wacht op onze daden. De Troonrede van 1853 heeft op die daden gewezen.

De *Nederlander* schreef in N°. 996, en wij hebben er reeds eenmaal op gewezen:
„Over de wet op de kerkgenootschappen wordt thans in de vrijzinnige en ultramontaansche bladen een diep stilzwijgen bewaard.“
„Zou dit, indien de wet eene monster- en verdrukkingswet ware, het geval zijn?“

Vroeger zeiden wij reeds, dat zoolang een regeringsvoorstel in behandeling en niet tot wet verheven is, het der dagbladders vrijstaat, het voorstel te beoordeelen, openhartig en onbelemmerd, krachtig en onbedwongen. Maar zoodra de wet is uitgevaardigd, moet eerbied voor de wet doen zwijgen.

De taak van de *Grondwet*, omtrent dit punt, is slechts voor het vervolg, om te letten op de uitvoering en toepassing der wet op de kerkgenootschappen.
Voor alomg bestaat daaromtrent geen schijn van bezwaar, na de beloften door het Ministerie bij de openbare beredelingen gedaan;
revolutionaire partij fracht los te rukken, als een werktuig dat men wegwerpt, als het gebruikt is;
nu de bisschoppen zijn erkend en gevestigd, zoo als het Hoofd van het kerkgenootschap zulke heeft verlangd;
nu reeds kostelooze briefwisseling aan de kerkvoogden is verleend;
nu de kerkelijk-protestantsche weekbladen twisten, of de driekante hoed behoort tot het kerkelijk gewaad;
nu het Ministerie en de meerderheid in de Tweede Kamer liefst zoo min mogelijk van die April-beweging spreken;
nu het Ministerie eene afleiding heeft gevonden, door te wijzen op een onder het vorig Ministerie verkregen hoogs gunstigen toestand van het Rijk.

Buitenland.

ENGELAND.

Besluite de Oostenrijksche zaken geven de financiële toestand des lands en de voortdurende stijging van de graanprijzen tot gedurende hevige afwisselingen op de geldmarkt aanleiding. De bank heeft den 29 haard lissando op nieuw, en wel tot vijf ten honderd, verhoogd. Het is na te vreezen, dat de bank van Frankrijk mede tot verhooging zal moeten komen, ofschoon, zoo men verzekert, de Keizer dit tot dus verre heeft tegengehouden.
De *Times* van den 29 waarschuwt nog altijd tegen de oorlogszuchtige geruchten, welke in omloop gebragt worden, en zegt, dat de Britsche en Fransche regeringen steeds er op uit zijn geweest, de vergrooting van Rusland, ten koste van Turkije, te verhinderen, ofschoon, gelijk de staatkundige wijsheid medebragt, steeds zoo veel mogelijk met verhoeding van eenen algemeenen oorlog. Mentaal als het zenden van twee eskaders naar de Middellandsche zee zijn niet genomen noch worden beoogd. (De *Times*.) En mochten er al schepen gezonden worden, dan zou dit tot vervanging of verlichting in de dienst van andere strekken.
Het eerste boek van de vier mogendheden, herhaalt het blad ten slotte, is dat te bewijzen, dat Rusland, onder den schijn van geestelike voorlezingen, zult den overwigt op de Ottomannische Staat krijgen, dat het later tot oogmerken van staatkundige overheersing of landverovering strekke. Dat is het doel van al de tegenwoordige handelingen; doch tot welke mate dit kan bereikt zal worden, kan nog niet worden bepaald.

Het blad van lord Palmerston is weder strenger tegen Rusland, en meent, dat de Westersche mogendheden alle recht en reden hebben om zich tegen de poging van de ziele tegen Turkije te waarborgen, en dat Frankrijk en Frankrijk geopen zijn Turkije, ondubbelzinnig tegen de aanmattingen van Rusland te helpen beschermen.

FRANKRIJK.

De Keizer en de Keizerin zijn Donderdag 11. te Parijs teruggekeerd. Men zegt dat de Keizer op zijnen jongsten togt ongesteld is geweest, doch dat hij thans aan de betere hand is.
— Het Fransch eskader, dat door den storm te Duins was opgehouden is den 29 te Boulogne binnen gekomen.
— Men leest in een' brief uit Parijs, dd. 27 Sept., het volgende: „Alhier zal zich eerstdaags, onder de bescherming en met medewerking van onderscheidene bekende voorstanders der kunst uit deze hoofdstad, eene maatschappij vormen onder den naam van: *Société des Deux Mondes pour l'encouragement des beaux-arts*, en die zich ten doel stelt, de werken der artisten onder de gunstigste voorwaarden te plaatsen.
„De opkomende smaak in Amerika voor de schoone kunsten heeft het eerste denkbeeld der onderneming doen geboren worden. Men weet, dat de hebzucht en kwade trouw van opkoopers in Engeland de ontwikkeling der schoone kunsten zeer heeft tegengewerkt, en reeds wordt de opkomende kunstmaak der Amerikanen op eene wijze geexploiteerd, die een belangrijken uitweg voor de Europeesche kunst in gevaar brengt. Men verkoopt kopijen voor oorspronkelijke stukken aan beginnende liefhebbers, die in hunne aankopen veel meer door de ijdelheid, dan door kunstkenis of goeden smaak worden geleid, en wanneer hun later de oogen geopend worden, dan laten zij den koop varen. Tegen dat gevaar zal de bedoelde maatschappij trachten te waken, terwijl zij zich tevens nog een ander doel voor oogen stelt, hetwelk van een niet minder verheven en nuttiger aard is. Zij zal vier groote zalen voor tentoonstellingen laten bouwen, te New-York, te Parijs, te Weenen en te Petersburg, en alzoo niet alleen aan de koopers alle mogelijke waarborgen aanbieden, maar bij de artisten een edelen wedijver doen ontstaan door in hare zalen de beste schilderijen, staadbeelden, enz. van Frankrijk, Duitschland, België, Nederland, en de beste voortbrengselen van de opkomende kunst in Amerika te verzamelen. De tentoonstellingen zouden alzo wezenlijk algemeene scholen worden, die de vorderingen der kunsten in de twee halfronden zouden leeren kennen.
„De Maatschappij zou tegen gereed geld de schilderijen, staadbeelden, enz. van Frankrijk, Duitschland, België, Nederland, en Rusland uitnodigen; zich met den raad van toezigt te verstaan.
„De Maatschappij zou tegen gereed geld de schilderijen, staadbeelden, enz. van Frankrijk, Duitschland, België, Nederland, en Rusland uitnodigen; zich met den raad van toezigt te verstaan.
„De Maatschappij zou tegen gereed geld de schilderijen, staadbeelden, enz. van Frankrijk, Duitschland, België, Nederland, en Rusland uitnodigen; zich met den raad van toezigt te verstaan.“

BELGIË.

Sedert eenigen tijd spreekt men van wijziging en in het ministerie, vooral van het aftreden des ministers van oorlog, den heer Arnoul, die over eenige feilen in den aanleg van de versterkingwerken bij Antwerpen eene heel onwolgevallige kritiek zou hebben vernomen. Men spreekt van zijne vervanging door Delannay. Ook van de afbeding van den minister van buitenlandsche zaken wordt gesproken. Men houdt het er voor, dat, indien eene wijziging in het bestuur mocht plaats grijpen, die voor November, zal geschieden, als wanneer de Kamers zullen worden geopend.
Koninkin Antalia, benevens de prins en de prinses de Joinville met HEDD. kinderen zijn te Laken dangekomen.
De onderhandelingen tusschen het Tolverbond en België over het sluiten van een handelsverdrag zijn nog

niet zoo verre gevorderd als men gedacht had. Er nog geen besluit genomen. Het Tolverbond wil het gemeene land met Rusland, dat, daar het geen zonderingen op zins tarieven kent, het ook geen zondige bij andere staten, waarmede het traktaten sluit wil erkennen, waardoor het zijdelings voorregten zou missen, welke andere landen genieten.

TURKIJE.

Gelijk men verwacht had, zijn de bladen het oneens of met der daad twee smaldeelen ter versterking van de Britsche vloot in de Middellandsche zee zullen worden gezonden. Men heit echter er het meest over, om aan de waarheid daarvan te gelooven; de heeft daarin nog geen vrees voor dadelijke vijandigheden: het schijnt meer een maatregel van voorzorg en tentoonspreiding van kracht.
Fransche zoowel als Engelsche bladen betoogen thans meer dan ooit, dat de maatregelen van voorzorg genomen worden uit zucht voor Turkije's behoud, maar om de vergrooting van Rusland tegen te gaan. Do het ontbreekt ook niet aan half-officiële bladen in belanden, die het afzenden van de schepen zooveel mogelijk als van geringe beteekenis voorstellen, als alle bedoelende bescherming van eigen onderdanen, bij ee of andere uitbarsting te Konstantinople.
Inmiddels is de Keizer van Rusland niet naar Zuiden zijner Staten vertrokken, maar den 20 Sept. Olmutz naar Warschau afgereisd. Dit heeft wellicht Weenen tot de meer vredelievende geruchten aanleiding gegeven, waarvan men zelfs in telegraphische berichten gewaagt.

BRITSCHE-INDIE.

Er zijn tot den 30 Aug. geene nadere vijandigheden in Birmah uitgebroken. Het land werd door eenen schrikkelijken hongersnood geteisterd. De rijst oog was aldaar mislukt en men verkocht de rijst tot 2 schelling de zes ponden, hetgeen met 5 schilling per brood in Engeland gelijk staat. In andere streken van Indie was de oogst echter beter gelukt.
De europeasche troepen lijden zwaar aan ziekten; men rekent dat zij sedert een jaar wel 1500 man verloren hebben. De generaal Goodwin is te Calcutta teruggekeerd.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Staatsbegrooting voor het afstelsjaar 1854.

TIENDE HOOFDSTUK. (Departement van Oorlog.)
AFDEELING. Kosten van het Departement. f 138,400.00
als: Tractement van den Minister f 12,000.00; idem den secretaris-generaal en verdere ambtenaren f 113,484.00; bureau- en locaalbehoeften, benevens drukwerk f 12,916.00.
IIde AFDEELING. Tractementen, bureaukosten, toelagen en fouragiegelden voor paarden van den grooten en generelen staf van het leger; van de administratie der armee van de provinciale en plaatselijke staten f 185,342.00; de groote staf f 24,528.00; generale staf f 66,300.00; administratie der armee f 25,200.00; provinciale en plaatselijke staten f 80,258.00; kosten voor veranderingen, lijk maken van plans en kaarten, enz. f 5,000.00.
IIIde AFDEELING. Tractementen, soldijen, toelagen, fouragiegelden voor paarden en verdere kosten van verschillende wapenkorpsen, alsmede gratificaties te verlenen aan de met bijzondere verdiensten ontslagen wordende officieren en manschappen f 6,821,285.06; als: wapen der infanterie, staf en corpsen f 3,805,640.08; wapen der cavalerie, staf en corpsen f 1,466,031.73; wapen der artillerie, staf en corpsen f 1,480,210.92; wapen der genie, staf van het wapen en batalion mineurs en sappeurs f 269,402.37.
IVde AFDEELING. Remonte f 11,940.00.
Vde AFDEELING. Koninklijke Academie voor de Zee- en Landmagt. f 33,100.00.
VIde AFDEELING. Reiskosten en vacatien f 24,000.00.
VIIde AFDEELING. Geneeskundige dienst f 440,000.00 als: tractementen, enz. der officieren en kweekelingen der administrateurs en verdere gemploeyerden f 261,400.00; materieel van de geneeskundige dienst, enz. f 178,600.00.
VIIIde AFDEELING. Vuur en licht in de wachten f 25,000.00.
IXde AFDEELING. Scheeps- en wagen-trachten en overvalsgelden; enz. f 35,000.00.
Xde AFDEELING. Materieel der artillerie en draagbare wapenen, met den aankoop van dien; onder het bevel der artillerie staande f 264,000.00; als: jaarwedden der beambten, enz. bij de artillerie-stapel- en constructie magazijnen en bij de inspectie der draagbare wapenen, Delft, Maastricht, Gertrichem, Dordrecht, Liak, enz. f 150,000.00; aankoop, herstelling, onderhoud en werken van het materieel der artillerie enz. f 114,000.00.
XIde AFDEELING. Materieel der genie, met den aankoop van dien, onder het bevel der genie staande f 400,450.00.
XIIde AFDEELING. Verscheiden uitgaven, f 106,310.00 als: Depotement van den amanduisen bij de directie van de landmiltairie, en wezen-kas voor de officieren van de landmiltairie; kosten tot verzekering en uitoefening van de dienst bij de militairen; f 5,000.00; huur van de

